

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: SOCW

Onderwijspersoneel en
Primair Onderwijs

Van

Persoonsgegevens

Datum

5 januari 2026

Referentie

56433751

Bijlagen

1. Concept brief Digitalisering en
Leermiddelen in het FO

2. Verkenning naar een
Kwaliteitsalliantie voor
leermiddelen

3. Onderzoek 'Alternatieven voor
bigtech-toepassingen in het
funderend onderwijs'

Kamerbrief Digitalisering en Leermiddelen

Aanleiding

U heeft verzocht om de kansen van digitalisering en met name AI voor het funderend onderwijs onder de aandacht te brengen in de Tweede Kamer. In navolging van het debat 'Digitalisering en Leermiddelen' op 3 april 2025 en het tweeminutendebat op 22 mei 2025 is toegezegd de Tweede Kamer voor de begrotingsbehandeling 2026 te informeren over de aangenomen moties en toezeggingen over digitalisering en leermiddelen. Met deze voorliggende Kamerbrief geeft u hier uitvoering aan.

Geadviseerd besluit

- We adviseren u akkoord te gaan met de Kamerbrief en deze naar de Tweede Kamer te sturen. De beoogde verzenddatum is 2 februari, op de dag van het werkbezoek aan NOLAI en als de brief van EZ over de toekenning van Impuls Open Leermateriaal wordt verzonden. Stemt u hiermee in?

Kernpunten

Inhoud van de brief

- Digitalisering in het funderend onderwijs en in het bijzonder de opkomst van AI biedt nieuwe kansen om het onderwijs te verbeteren. In de praktijk zien we veelbelovende toepassingen. De toekenning van NGF-middelen aan Impuls Open Leermateriaal (€ 38 mln.) draagt hieraan bij.
- Voor het verantwoord benutten van deze mogelijkheden is het noodzakelijk om passende randvoorwaarden te creëren en ontwikkelingen in goede banen te leiden, zodat leraren, schoolleiders en bestuurders de regie behouden. Met het oog op een structurele aanpak en om het volgende Kabinet hierbij op weg te helpen, kondigt u de voorbereiding op een actieplan digitalisering funderend onderwijs aan.
- De moties en toezeggingen in deze brief gaan voornamelijk over de leermiddelenmarkt, versterking SIVON en de afhankelijkheid van big tech.
- De volgende belangrijke stappen zijn de afgelopen tijd gezet en kondigt u aan in deze brief:
 - *Kwaliteit en toegankelijkheid van leermiddelen*
 - Het vergroten van de kwaliteit en transparantie van leermiddelen door de vorming van een kwaliteitsalliantie en de ontwikkeling van een landelijk kwaliteitskader, op te leveren Q1 2026.
 - De ontwikkeling van de Open Keuzecatalogus, die voor scholen het volledige aanbod aan leermiddelen inzichtelijk maakt.
 - Een nulmeting naar de toegankelijkheid van leermiddelen.
 - *Keuzevrijheid in aanbiedingsmodellen en een bewuster leermiddelenbeleid*

- Voorbereiding van wetgeving om keuzevrijheid in aanbiedingsmodellen te bewerkstelligen.
- Onderzoek naar verbetering van werking van de leermiddelenmarkt (met EZ).
- Afspraken tussen uitgevers (MEVW) en schoolbesturen (SIVON) over alternatieve aanbiedingsmodellen.
- Verlenging van het convenant voor leveringsbetrouwbaarheid van leermiddelen.
- De versterking van schoolbesturen door samenwerking in SIVON, waarbij OCW SIVON subsidieert voor activiteiten voor de gehele onderwijssector.
- Alternatieven voor Big Tech:
 - Aanbieding van het onderzoek 'Alternatieven voor bigtech-toepassingen in het funderend onderwijs' door Dialogic.
 - Verlenging van het Open Source Program Office (OSPO)¹ bij SIVON.
 - Aankondiging om voor de zomer van 2026 met een gezamenlijke aanpak voor alle onderwijssectoren te komen. Dit is afgestemd met de andere onderwijsdirecties.
- Toepassing van Kinderrechten Impact Assessments (KIA)² door SIVON in bestaande processen voor het toetsen van digitale onderwijsproducten.

Vervolgproces

- De Kamerbrief wordt voorafgaand aan de begrotingsbehandeling (gepland op 11 en 12 februari 2026) aangeboden aan de Tweede Kamer.
- Het ministerie van EZ heeft een Kamerbrief opgesteld voor de toekenning van IOL. We stemmen met EZ af om gelijktijdige verzending van beide brieven te bewerkstelligen.

Toelichting

Financiële/juridische overwegingen

- De basis van de brief is een bundeling van lopend beleid.
- Financieel wordt het vervolg op de pilot van het OSPO aangekondigd. Het budget hiervoor is door SIVON geraamd op € 0,4 mln. Dit wordt gedekt uit de voor 2026 nog beschikbare middelen van publieke regie die op het bestedingsplan van artikel 1 (overige subsidies) beschikbaar zijn. Dit is afgestemd met F.
- De overige genoemde bedragen zijn herhalingen van eerder gedane toegezegde en gereserveerde bedragen:
 - Voor de doorontwikkeling van het kwaliteitskader en de vakspecifieke aanvullingen (taal, rekenen/wiskunde, digitale geletterdheid en burgerschap) zijn structureel middelen op bestedingsplan VO/3 onder de

¹ Een Open Source Program Office (OSPO) wordt internationaal gedefinieerd als een competentiecentrum binnen een organisatie voor open source-activiteiten. Het is een centrale plek voor kennis, samenwerking en ondersteuning op het gebied van het gebruik van open source. Zie verder: <https://sivon.nl/ospo-voor-het-onderwijs/>

² Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft de Kinderrechten Impact Assessment (KIA) laten ontwikkelen. Het is een hulpmiddel om te komen tot de best mogelijke beoordeling van de digitale dienst in relatie tot de rechten en het welzijn van kinderen. En met dit instrument worden risico's op schendingen van kinderrechten in kaart gebracht.

post kwaliteitskader leermiddelen en handleiding voor leraren. NRO ontvangt de middelen wanneer de werkopdracht rond is.

Datum
5 januari 2026

- Voor de ontwikkeling van de Open Keuzecatalogus wordt € 1,4 mln. beschikbaar gesteld. Deze maakt het volledige aanbod van leermiddelen inzichtelijk met zowel bibliografische als onderwijskundige kenmerken en biedt ruimte voor beoordelingen van docenten en vaksecties. Er is voor deze wijziging budget gereserveerd op het bestedingsplan van artikel 3/VO onder de post 'Vervolgtraject regie op catalogusinformatie in het leermiddelenkeuzeproces'.
- De aanvullende subsidie voor SIVON voor de periode 2026-2030 met € 8 mln. voor activiteiten voor de hele sector is in een vorige Kamerbrief reeds aangekondigd.
- In de brief kondigt u aan om een sectoroverstijgende brief te versturen voor de zomer van 2026 waarin nader zal worden ingegaan op digitale autonomie. Daarin zullen de lange termijn aanbevelingen van het Dialogic-rapport over Big Tech worden opgenomen, het nog lopende onderzoek naar het gebruik van Big Tech in de andere OCW-sectoren en de motie van de leden Kathmann en Rooderkerk over het aangaan van structurele samenwerkingen en het in kaart brengen van de afhankelijkheden in relatie tot Big Tech.³

Politieke context

In de brief worden de volgende moties en toezeggingen afgedaan:

Motie	Onderwerp
	32034-60 Motie van het lid Haage; De Tweede Kamer verzoekt de regering om met SIVON en Kennisnet in gesprek te gaan over hoe er ook na 2027 structureel kan worden doorgegaan met projecten zoals Veilig Internet, en over wat er nodig is om scholen standaard lid te maken van SIVON
2729	32034-61 Motie van het lid Haage; De Tweede Kamer verzoekt de regering om in overleg te treden met educatieve uitgeverijen en te verzoeken het aantal wegwerpboeken drastisch te verminderen en duurzame alternatieven juist te stimuleren, en de Kamer hierover binnen zes maanden te informeren
2730	32034-62 Motie van het lid Oostenbrink; De Tweede Kamer verzoekt de regering om maatregelen te nemen die voorkomen dat scholen verplicht worden LiFo-leermiddelen af te nemen, toe te zien op het voorkomen van prijsstrategieën van uitgevers die winstmaximalisatie nastreven ten koste van het onderwijsbudget, en alternatieve modellen te stimuleren die keuzevrijheid, duurzaamheid en betaalbaarheid van leermiddelen bevorderen
2731	32034-63 Motie van het lid Oostenbrink; De Tweede Kamer verzoekt de regering te onderzoeken of er een open, eerlijk en goed werkend platform kan worden ontwikkeld, als infrastructuur, waarop zowel bestaande als nieuwe aanbieders van leermiddelen zichtbaar en toegankelijk zijn voor scholen
2732	32034-65 Motie van de leden Rooderkerk en Soepboer; De Tweede Kamer verzoekt de regering de leermiddelenmarkt zo te reguleren dat er een einde wordt gemaakt aan het businessmodel van wegwerpboeken

³Zie voor deze motie: Kamerstukken II 2025/26, 32034, nr. 70.

Datum
5 januari 2026

2733	32034-67 Motie van de leden Soepboer en Rooderkerk; De Tweede Kamer verzoekt de regering de leermiddelenmarkt zo te reguleren dat scholen niet langer gebonden zijn aan meerjarige licenties en ze zelf kunnen bepalen wanneer zij overstappen, papieren en digitale leermiddelen altijd afzonderlijk kunnen worden aangeschaft en de bijkomende kosten daarvan volledig transparant zijn
2233	36600-83 Motie van het lid Kisteman; De Tweede Kamer verzoekt de regering de kwartiermaker voor de kwaliteitsalliantie te laten onderzoeken op welke wijze binnen de bestaande ondersteuningsstructuur georganiseerd kan worden dat leraren en schoolleidersantwoorden krijgen op vragen over lesmethodes- en materialen, alsmede een database waarin bijgehouden wordt welke methodes en materialen evidence-informed zijn.

Toezegging	Onderwerp
5101	TZ202504-032 Voor de begrotingsbehandeling 2025 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over het landelijk kwaliteitskader voor leermiddelen dat aansluit op de vernieuwde kerndoelen. Het gebruik van een keurmerk wordt hierin meegenomen.
4515	TZ202505-100 In het najaar van 2025 ontvang de Tweede Kamer de resultaten van de nulmeting naar de toegankelijkheid van leermiddelen.
4870	TZ202504-031 Voor de begrotingsbehandeling 2025 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de stand van zaken en het vervolgproces over de inrichting van de kwaliteitsalliantie voor leermiddelen voor het funderend onderwijs. Hierbij worden ook de knelpunten in kaart gebracht, wordt tevens de verticale-horizontale machtsconcentratie meegenomen, de prijsvorming, mogelijke inzage in de winstmarges, de digitale licenties evenals goede voorbeelden uit het buitenland.
4454	TZ202504-034 De staatssecretaris gaat in gesprek met SIVON en andere partijen die werken aan het convenant om de discussie over leermiddelen breder te trekken over o.a. prijs en transparantie. Ze komt hierop terug voor de begrotingsbehandeling 2025.
5141	TZ202510-124 Voor de begrotingsbehandeling van 2026 ontvangt de Tweede Kamer een brief over de stand van zaken van de ontwikkeling van een kwaliteitskader voor leermiddelen waarin ook wordt ingegaan op leermiddelen voor digitale geletterdheid.
5193	TZ202512-018 De Tweede Kamer ontvangt voor de begrotingsbehandeling van 2026 een brief over de betaalbaarheid van leermiddelen in het kader van het vernieuwde curriculum.

Overig

- De tekst van de brief is (deels) tot stand gekomen met behulp van generatieve AI (ChatGPT). De eindverantwoordelijkheid voor de inhoud ligt bij de auteurs.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Geen